

СТАНОВИЩЕ

от проф дн Добринка Пейчева

за дисертацията на редовен докторант Елена Гр. Димитрова на тема: „Гражданска активност в социалните онлайн мрежи“
за присъждане на образователната и научна степен Доктор по научната специалност 3.5 Обществени комуникации и информационни науки (Медии и социална промяна)

Дисертационният труд на Елена Димитрова съдържа, 3 глави, предговор и заключение. Освен библиография, която включва 357 заглавия на кирилица и на латиница, към дисертационния труд са включени справка за научните приноси и списък на публикациите, свързани с темата на дисертацията. Общият обем на представения труд е 409 страници.

В предговора се съдържат всички изискуеми елементи за една дисертация:

- обект на дисертационния труд: - изведени са социалните онлайн мрежи с техните функции, характерни особености и значение като обект на изследване;

- предмет на дисертацията - гражданската активност в социалните онлайн мрежи – примери за мобилизации и доброволни граждански инициативи, организиране на протести, изразяване на граждански позиции и др. са поставени в основата на предмета на дисертацията.

Изучава се „значението на социалната онлайн мрежа за гражданското общество и възможните начини, по които технологичните особености на мрежата биха могли да окажат влияние на съвременното гражданско общество“.

За основен научен проблем на труда е посочена необходимостта да се предотвратят евентуални негативни ефекти върху гражданското общество, породени в резултат на гражданската активност в социалните онлайн мрежи.

Научната теза на дисертантката гласи: социалните онлайн мрежи могат да се окажат сериозен комуникационен канал, чрез който биха могли да се оптимизират комуникациите за по-бързо и качествено организиране на граждански активности, свързани с различни каузи и разрешаване на проблеми. Но успоредно с това, те могат да популяризират негативни нагласи и настроения в обществото, които допълнително да прокарат разделителни линии и да създават по-сериозни конфликти.

Използваната методология е основана на преобладаващ изследван емпиричен материал от периода 2013-2017 година, включени са наблюдения в наши дни. Изследвано е съдържанието на публикации във Фейсбук и в някои други български онлайн издания.

Реализирани са две изследвания на случаи, свързани с гражданска активност по актуални, в разглеждания период теми: 1. изследване на случай „Бежанци/мигранти в България”- нагласите към бежанците и мигрантите, чрез съпоставка на образа на бежанците/мигрантите във Фейсбук и медиите, медийно отразяване на гражданската активност по темата в мрежата, доброволни граждански инициативи, свързани с подпомагането на мигрантите и неприемането им у нас.

2-рото изследване на случай е свързан с доброволчеството след наводненията в Североизточна България през 2014 г. (Варна и

Целта на дисертационното изследване е експлицирана чрез две нейни разбивки, а именно:

- Да се **характеризира активността на гражданите** в социалните онлайн мрежи, да се обясни **значението и функциите** на социалните онлайн мрежи, като се опишат подробно **предимствата и недостатъците** от този

тип комуникация за гражданското общество и да се провери по какъв начин могат да се намалят или неутрализират негативните аспекти на влияние на социалната онлайн мрежа върху гражданското общество.

Задачите, които са предвидени за реализирането на целна включват следните задачи:

Задача 1: Да се постави основа на дисертационното изследване, като се очертае теоретичната рамка и се изяснят понятията, свързани с темата на дисертационното изследване и тематичната насоченост на изследваните случаи.

Задача 2: За да се дефинират особеностите на гражданската активност в социалните онлайн мрежи, да се обясни комуникационния процес, като се изследват отделните елементи, участващи в него чрез изследване характеристиките на гражданското общество като аудитория и комуникатор и се анализира спецификата на разпространяваните послания.

Задача 3: Да се провери хипотетичната класификация на гражданите в мрежата според тяхната активност: активни лидери, активни последователи, комуникативно активни и пасивни, като се потърсят доказателства за тази класификация.

Задача 4: Да се изследват спецификата на социалната онлайн мрежа като средство за реализиране на комуникационния процес, в който гражданското общество участва и основните функции и значение на Фейсбук за гражданското общество.

Задача 5: Да се обобщят предимствата и недостатъците от комуникацията в социалните онлайн мрежи и да се представят систематично доказаните в дисертацията негативни аспекти от използването на социалната онлайн мрежа за обществото. Да се предложат възможности за намаляване и неутрализиране на негативните аспекти на влияние на социалната онлайн мрежа върху гражданското общество.

Основните понятия, които са разгледани в дисертацията са: гражданско общество, формални и неформални групи, граждански протест, социални движения, граждански движения, гражданска мобилизация, гражданска култура, гражданска активност, тълпи, маси, социални онлайн мрежи, публична сфера, гражданска журналистика, обществено мнение, предразсъдъци, пропаганда, лидери на мнение, теория за създаване на дневния ред, теория за спирала на мълчанието, теория за двустепенен модел на комуникация, каскаден модел на комуникация и други.

Дисертацията е разгърната в теоретико-методологична глава, в която основен фокус е спецификата на гражданското общество и понятията, свързани с него.

Втората глава е теоретико-методологическо доразвиване на първата глава, включвайки акценти върху ролята на медиите и социалните онлайн мрежи за гражданското общество.

Трета глава е емпирична конкретизация. В нея дисертантката емпирично-изследователските си и аналитични умения. Представят се разработки и резултати от проведените от нея емпирични изследвания, включително и съпоставителен анализ на двата медийни типа публикации

Няколко са приносните моменти на авторката С повечето от тях съм съгласна и приемам.

Предлага се собствен модел на основните роли в общуването чрез социалните мрежи: лидери, тези които конструират групите в социалните мрежи; последователи с реална активна роля; последователи с вербална активност и последователи, без активна роля

2. Съществени са и предложенията, които дисертантката чертае за намаляване на негативните последици общуването чрез социалните мрежи - образование, повишаване на медийната грамотност и др.

Дисертантката показва теоретична и аналитична зъдълбоченост, умения за изследване и анализ.

Използвала е огромно количество специализирана национална и чуждестранна литература.

Езикът и е ясен, достъпен и едновременно с това академичен.

Авторефератът отговаря на дисертацията

Дисертантката има три научни публикации по темата

Приносителите на дисертатката, уменията и за интерпретиране и анализиране на специализирани литературни източници и емпирични изследвания, академичният и стил и постиженията и, ми дават основание убедено да гласувам с Да за присъждане на образователната и научна степен Доктор на Елена Димитрова.

Член на научно жури:

Проф. дн. Добринка Пейчева

05.05.2020

София